

HISTORIA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Powstanie Uczelni

Uniwersytet Rzeszowski – największa uczelnia na Podkarpaciu – rozpoczął swoją działalność 1 września 2001 r. na mocy ustawy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 czerwca 2001 r. Uczelnia jest jednym z młodszych polskich uniwersytetów, ale kontynuuje długoletnie tradycje akademickie. Została utworzona z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, której początek działalności datuje się na rok 1963, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (Filia w Rzeszowie powołana w 1969 roku) oraz Wydziału Ekonomii w Rzeszowie Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie (istniejącego od 1973 roku).

Podpis Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego pod ustawą o utworzeniu UR (4 lipca 2001 r.) wieńczył długoletnie starania środowiska akademickiego o powołanie uniwersytetu w Rzeszowie.

Dzisiejsza uroczystość jest symbolem i sygnałem, że w Polsce rozpoczyna się renesans idei uniwersyteckiej, że wkroczyliśmy na drogę rozwoju nauki, że zdajemy sobie sprawę, iż trzeba sięgać do najgłębszych intelektualnych rezerw, aby sprostać tym wymaganiom, które stoją przed Polską w najbliższych dekadach (...).

Uniwersytet Rzeszowski w tym miejscu Polski, w tym regionie, to będzie instytucja promieniująca (...).

(z przemówienia Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego w dniu 4 lipca 2001 r.).

Pierwsza w historii uniwersytecka inauguracja roku akademickiego odbyła się 11 października 2001 r. Poprowadził ją prof. dr hab. Tadeusz Lulek, pierwszy Rektor Uniwersytetu.

Misja Uniwersytetu Rzeszowskiego

Uniwersytet Rzeszowski należy do „rodziny uniwersytetów” i hołduje jej uniwersalnym celom: dążeniu do prawdy, otwartości na naukę, wiedzę i nowe idee, chronieniu wolności oraz poszanowaniu godności człowieka i jego tożsamości historyczno-kulturowej. Tu rozwija się umiejętność współpracy, niezależnie od różnic światopoglądowych, politycznych i wyznaniowych.

Priorytetem w działalności UR jest wysoki poziom badań naukowych (z wykorzystaniem najnowocześniejszych laboratoriów i aparatury), służących zdobywaniu wiedzy i doświadczenia, z korzyścią dla różnych dziedzin społeczno-gospodarczych oraz kulturalnych.

Naturalną sferą zaangażowania Uniwersytetu jest również kształcenie, tworzenie optymalnych warunków studiowania, przekazywania wiedzy na wysokim poziomie, różnorodność i atrakcyjność nauczania, a w konsekwencji osiągnięcie przez studentów gruntownej wiedzy oraz wysokich umiejętności i kwalifikacji praktycznych. Celem nadrzędnym jest niezmiennie kształtowanie odpowiedzialnych i obywatelskich postaw studentów.

Realizując swoją misję, Uniwersytet Rzeszowski staje się jednym z najważniejszych twórców kapitału intelektualnego całego Podkarpacia.

Struktura Uniwersytetu

W 2001 roku, w momencie powstania, Uniwersytet Rzeszowski liczył sześć wydziałów: Ekonomii, Filologiczny, Matematyczno-Przyrodniczy, Pedagogiczny, Prawa i Socjologiczno-Historyczny.

Pierwsze zmiany w tej strukturze nastąpiły w roku 2005. Wydział Pedagogiczny zmienił wówczas nazwę na Wydział Pedagogiczno-Artystyczny. Z jednostek biologicznych Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego i rolniczych Wydziału Ekonomii powstał Wydział Biologiczno-Rolniczy. Ponadto z Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego wyodrębnił się Zamiejscowy Wydział Biotechnologii z siedzibą w Weryni. Z Wydziału Socjologiczno-Historycznego odłączył się zaś Międzywydziałowy Instytut Filozofii. Instytut Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego, funkcjonujący uprzednio jako część Wydziału Pedagogicznego, urósł do rangi Wydziału Wychowania Fizycznego. Powstał także Wydział Nauk o Zdrowiu, który przekształcił się w Wydział Medyczny. W 2008 roku utworzono Wydział Sztuki (z Instytutu Sztuk Pięknych, umiejscowionego dotychczas w strukturze Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego). W tym roku podjęto także decyzję o zmianie nazwy Wydziału Prawa na Wydział Prawa i Administracji. Z Zamiejscowego Wydziału Biotechnologii w Weryni w 2011 roku wyłonił się pozawydziałowy zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych (od 2017 roku Pozawydziałowy Instytut Biotechnologii, w 2018 roku przekształcony w Wydział Biotechnologii). W roku 2012 Międzywydziałowy Instytut Filozofii zmienił nazwę na Pozawydziałowy Instytut Filozofii. Rok później, już jako Instytut Filozofii, został ponownie włączony w struktury Wydziału Socjologiczno-Historycznego. W 2014 roku z Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego wydzieliły się: Wydział Muzyki oraz Wydział Pedagogiczny.

Rok 2018 zamyka tę strukturę liczbą 12 podstawowych jednostek organizacyjnych.

Kadencje władz Uniwersytetu Rzeszowskiego

Kadencja 2001-2002

prof. dr hab. Tadeusz Lulek – rektor UR
dr hab. Adam Czudec, prof. UR – prorektor ds. organizacji i rozwoju
dr hab. Halina Zięba-Załucka, prof. UR – prorektor ds. młodzieży

Kadencja 2002-2005

prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak – rektor UR
dr hab. Waldemar Furmanek, prof. UR – prorektor ds. organizacji i rozwoju
dr hab. Ewa Orlof, prof. UR – prorektor ds. studenckich i akredytacji
dr hab. Stanisław Krawczyk, prof. UR – prorektor ds. kształcenia
dr hab. Stanisław Sagan, prof. UR – prorektor ds. współpracy z zagranicą
dr hab. Jerzy Kitowski, prof. UR – prorektor ds. nauki i finansów

Kadencja 2005-2008

prof. dr hab. Włodzimierz Bonusiak – rektor UR
dr hab. Ewa Orlof, prof. UR – prorektor ds. studenckich i akredytacji
dr hab. Stanisław Krawczyk, prof. UR – prorektor ds. kształcenia
dr hab. Stanisław Sagan, prof. UR – prorektor ds. współpracy z zagranicą
dr hab. Jerzy Kitowski, prof. UR – prorektor ds. nauki i finansów

Kadencja 2008-2012

prof. dr hab. Stanisław Uliasz – rektor UR
prof. dr hab. Aleksander Bobko – prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą,
dr hab. Elżbieta Dynia, prof. UR – prorektor ds. studenckich i kształcenia
dr hab. inż. Czesław Puchalski, prof. UR – prorektor ds. rozwoju i polityki finansowej

Kadencja 2012-2016

prof. dr hab. Aleksander Bobko – rektor UR, 2012–2015
prof. dr hab. Sylwester Czopek – p.o. rektor UR, 2015–2016
prof. dr hab. Sylwester Czopek – prorektor ds. nauki
dr hab. inż. Czesław Puchalski, prof. UR – prorektor ds. rozwoju
dr hab. Wojciech Walat, prof. UR – prorektor ds. studenckich i kształcenia

Kadencja 2016-2020

prof. dr hab. Sylwester Czopek – rektor UR
prof. dr hab. Marek Koziarowski – prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą
dr hab. Wojciech Walat, prof. UR – prorektor ds. studenckich i kształcenia
dr hab. Grzegorz Ślusarz, prof. UR – prorektor ds. finansów i organizacji
dr hab. Józef Cebulski, prof. UR – prorektor ds. infrastruktury i współpracy z gospodarką

Kształcenie

Liczba kierunków studiów na UR w pierwszym roku działalności sięgała 20. W kolejnych latach znacznie wzrosła. W roku akademickim 2008/2009 było ich już 35, a w 2016/2017 – 51. Największa liczba studiujących na UR przypadła na rok akademicki 2002/2003 oraz 2009/2010. Było to blisko 22 500 studentów. W 2017 roku Uczelnia – na 12 wydziałach – kształciła prawie 17 000 studentów.

Mury Uczelni od początku istnienia Uniwersytetu opuściło blisko 100 000 absolwentów.

Ważną datą w historii Uczelni był 10 lipca 2014 roku, kiedy Wydział Medyczny UR otrzymał uprawnienie do prowadzenia jednolitych studiów magisterskich na *kierunku lekarskim*. Studia te cieszą się ogromnym zainteresowaniem młodzieży z całego kraju.

Pierwsze czteroletnie studia doktoranckie, na kierunku *historia*, zostały utworzone jeszcze na progu powstania UR (1999/2000). Kilka lat później Uczelnia mogła zaoferować studia III stopnia w zakresie wybranych dyscyplin naukowych już na kilku kierunkach, w ramach trzech jednostek organizacyjnych: Wydziału Biologiczno-Rolniczego (*nauki biologiczne, nauki rolnicze*), Filologicznego (*literaturoznawstwo, językoznawstwo*) oraz Socjologiczno-Historycznego (*historia, archeologia, socjologia, filozofia*).

Stuchacze mogą ponadto podnosić swoje kwalifikacje na studiach podyplomowych. W roku 2016/2017 z tej formy kształcenia – w ponad 70 dyscyplinach – korzystało blisko 1000 osób; oferta ta stale się poszerza. W pierwszych latach funkcjonowania UR liczba ta oscylowała w granicach 30 form kształcenia podyplomowego.

W kręgu priorytetowych działań władz Uniwersytetu znajduje się dążenie do tworzenia nowych, interesujących kierunków studiów i specjalności, dostosowanie kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy i stałe podnoszenie jakości procesu dydaktycznego.

Fundamentalnym ogniwem uniwersyteckości jest student, z uwzględnieniem jego działań – dydaktycznych, naukowych i praktycznych oraz dążeń – organizacyjnych, kulturowych, sportowych, artystycznych etc. Budowanie jego satysfakcji z własnego rozwoju, przy jednoczesnym doskonaleniu systemu jakości kształcenia w dialogu ze studentami, jest dla władz UR celem nadrzędnym.

Istotnym kryterium stało się umiędzynarodowienie Uczelni. Bogaty zakres współpracy międzynarodowej pokazuje stale rosnąca liczba bilateralnych umów o współpracy – obecnie ze 140 uczelniami partnerskimi. Możliwość odbywania studiów cząstkowych i praktyk zagranicznych daje m.in. program Erasmus, który z biegiem lat dynamicznie się rozwija; obecnie liczba partnerów wzrosła z 26 w 2003 r. do 204 w 2018 r. W ramach tego programu Uniwersytet Rzeszowski współpracuje także z 16 partnerami z Ukrainy oraz 9 z Chin.

Uprawnienia akademickie

Uprawnienia do nadawania stopnia doktora rzeszowska Uczelnia zyskiwała kolejno w następujących dyscyplinach:

Jako WSP: *literaturoznawstwo* (1993 r.), *historia* (1995 r.), *fizyka* (1995 r.), *językoznawstwo* (1996 r.), *socjologia* (1997 r.).

Jako UR: *archeologia* (2005 r.), *biologia* (2006 r.), *agronomia* (2008 r.), *nauki o zdrowiu* (2011 r.), *filozofia* (2014 r.), *ekonomia* (2015 r.), *pedagogika* (2016 r.).

Uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego przyznawano w dyscyplinach:

Jako WSP: *historia* (1999 r.).

Jako UR: *archeologia* (2010 r.), *językoznawstwo* (2015 r.), *agronomia* (2015 r.), *literaturoznawstwo* (2016 r.).

Od roku 2001 wydziały Uniwersytetu, posiadające stosowne uprawnienia, nadały stopień doktora habilitowanego 42 osobom. Wypromowano w tym czasie 497 doktorów.

Nauka i współpraca międzynarodowa

Kadra nowo powstałego Uniwersytetu Rzeszowskiego liczyła w 2001 roku blisko 1100 pracowników. W roku 2017 Uczelnia zatrudniała ponad 1330 pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym ponad 300 profesorów i doktorów habilitowanych.

Naukowy trzon Uniwersytetu Rzeszowskiego stanowi wielu wybitnych profesorów – członków PAU i PAN, badaczy, autorów licznych publikacji, a także artystów. Szerokie spektrum badań prowadzonych na UR przyniosło efekty w postaci wynalazków i odkryć naukowych, takich jak np. wpływ fototerapii na leczenie tzw. depresji jesienno-zimowej (prof. dr hab. n. wet. Marek Koziorowski i zespół pod jego kierownictwem) czy „reaktor fluidalny” służący uzdatnianiu gleby skażonej pestycydami (dr hab. Maciej Balawejder – zdobywca złotego medalu na 65. Międzynarodowych Targach „Pomysły – Wynalazki – Nowe produkty” w Norymberdze).

Dr hab. Maciej Wnuk, prof. UR oraz dr Anna Lewińska – twórcy sondy genetycznej *in situ*, znakującej chromosomy pary 12 drożdży piekarniczych, pozwalającej na wykrycie zaburzeń chromosomowych w komórkach drożdży przemysłowych i zapobieganie obniżeniu wydajności procesów biotechnologicznych prowadzonych przy ich użyciu – otrzymali za swój wynalazek srebrny medal na World Exhibition on Inventions, Research and New Technologies w Brukseli.

W 2017 roku archeolodzy z Uniwersytetu Rzeszowskiego odkryli w Chotyńcu pod Radymnem grodzisko będące pozostałością wielkiej aglomeracji scytyjskiego kręgu kulturowego. Ten precedens naukowy o międzynarodowej skali stanowi pełne potwierdzenie obecności tej kultury na terenach Polski, przesuwając zasięg scytyjskiego kręgu cywilizacyjnego na zachód.

W listopadzie 2017 r. prof. dr hab. Sylwester Czopek, Rektor, odebrał w imieniu Uniwersytetu Rzeszowskiego dwie nagrody za największy wpływ na postrzeganie polskiej nauki na świecie, w kategoriach: nauki o życiu / nauki rolnicze, humanistyka. Wręczenie Research Impact Leaders Award odbyło się podczas gali konferencji *Polskie uczelnie w światowej perspektywie*.

Kadra naukowa Uniwersytetu uczestniczyła w realizacji wielu ważnych projektów naukowych i badawczych. W latach 2002-2017 Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowe Centrum Nauki przyznały pracownikom Uniwersytetu 127 grantów na realizację projektów naukowo-badawczych. Ponadto w latach 2012-2017 zrealizowano 12 projektów naukowych, m.in.: *Diamentowy Grant*, *Generacja Przyszłości*, *Iuventus Plus*, *Narodowy Program Rozwoju Humanistyki*, *NID – Dziedzictwo Kulturowe – Ochrona Zabytków Archeologicznych*, *Rozwój Sportu Akademickiego*. Na uwagę zasługują także trzy projekty międzynarodowe dotyczące dydaktyki matematyki: *Socrates/Comenius „Transforming Mathematics Education through Teaching – Research Methodology”*; *LLP/COMENIUS NaDiMa – Motivation via Natural Differentiation in Mathematics* oraz projekt NAMA, zrealizowany w ramach programu Erasmus+.

Celami jednego z programów, *UR – nowoczesność i przyszłość regionu* (w ramach programu operacyjnego *Kapitał Ludzki*) było utworzenie nowych kierunków inżynierskich: *mechatronika* i *inżynieria materiałowa*, a także modernizacja i dostosowanie do potrzeb rynku pracy kierunku *socjologia* oraz stworzenie kadry akademickiej UR szerokich możliwości rozwoju naukowego (finansowanie szkoleń, staży krajowych, zagranicznych czy wyjazdów do wiodących ośrodków naukowo-badawczych).

Inny ważny projekt, pn. *Budowa potencjału dydaktycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na poziomie europejskim*, zakładał wzmocnienie i rozbudowę potencjału dydaktycznego, zintensyfikowanie kontaktów międzynarodowych, dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy i gospodarki oraz aktywizację Uczelni w procesie kształcenia ustawicznego, m.in. poprzez wzmocnienie kompetencji kadry akademickiej i poprawę jakości kształcenia (specjalistyczne kursy i szkolenia dla pracowników naukowo-dydaktycznych), dostosowanie programów kształcenia (na Wydziale Ekonomii) do potrzeb rynku, wypracowywanie nowoczesnych standardów nauczania, rozszerzenie oferty edukacyjnej dla osób spoza społeczności. Wiodącą rolę odgrywał w tym procesie Uniwersytecki Ośrodek Kształcenia Ustawicznego.

Istotny wkład w naukowy rozwój Uniwersytetu Rzeszowskiego wnosili na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat studenci Uczelni. W tym gronie znaleźli się m.in.: Jennifer Mytych (absolwentka *biotechnologii*), laureatka nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, konkursu MNiSW *Generacja Przyszłości* oraz programu MNiSW *Diamentowy Grant*, za projekt zatytułowany *Poszukiwanie nowych właściwości białka klotho w zwalczaniu zakażeń bakteryjnych* (projekt pod opieką wybitnego immunologa prof. Anny Blom); Piotr Partyka (absolwent *technologii żywności i żywienia człowieka*) – twórca nowych receptur piw, badacz surowców owocowych i warzywnych wykorzystywanych do produkcji destylatów owocowych i zbożowych oraz nalewek; Mateusz Wołochow (absolwent *mechatroniki*) – uczestnik ogólnopolskiego konkursu organizowanego przez firmę IBM

Polska; zajął IV miejsce za projekt informatyczny *System mobilny do monitorowania występowania i rozprzestrzeniania się chorób, wirusów i ich szczepów w skali globalnej*; Konrad Bajda i Sebastian Piróg (absolwenci kierunku *edukacja techniczno-informatyczna*) z opracowaniem *Wykorzystanie sztucznych sieci neuronowych w prognozowaniu* zajęli, w 2014 r., I miejsce na Międzynarodowej Olimpiadzie Techniki w Pilźnie.

Kulturotwórcza rola Uniwersytetu

Niezwykle istotna w kształtowaniu relacji w obrębie wspólnoty akademickiej, a także z jej otoczeniem jest kulturotwórcza rola Uczelni na płaszczyźnie artystycznej (muzyki, sztuki) oraz sportowej. W ten sposób realizuje się w pełni etos akademicki będący, obok nauki, podstawą tożsamości Uniwersytetu.

W obszarze sztuki misję tę realizuje głównie Wydział Sztuki UR (do 2008 roku Instytut Sztuk Pięknych). W jego historię wpisali się ważni twórcy, wybitni graficy: prof. Stanisław Górecki, prof. Włodzimierz Kotkowski, prof. Tadeusz Gustaw Wiktor, prof. Krzysztof Skórczewski, prof. Krzysztof Kiwerski, rzeźbiarze: prof. Maria Górecka, prof. Józef Jerzy Kierski oraz zasłużeni malarze: prof. Stanisław Białogłowicz, prof. Adam Wsiołkowski, prof. Irena Popiołek Rodzińska, prof. Tadeusz Boruta, a także należący do grona założycieli Wydziału, dr hab. Antoni Nikiel, prof. UR, i dr hab. Marek Olszyński, prof. UR. Kadra Wydziału, sama rozwijając się naukowo i artystycznie, gorliwie przygotowuje studentów do samodzielnej pracy twórczej.

Od lat najzdolniejsi absolwenci – dr Magdalena Uchman, Piotr Woroniec – wzmacniają artystyczną kadrę uniwersytecką, pracując u boku swoich nauczycieli.

Wśród tego uznanego grona swoje szczególne miejsca mają studenci.

Wspieraniem twórczych inicjatyw, organizacją wystaw, plenerów i warsztatów zajmują się działające na Wydziale Sztuki dwa koła naukowo-artystyczne: *Razem* (od 2003 roku) oraz *Zapał* (od 2016 roku).

Istotnym wkładem w kulturalne życie Uniwersytetu jest działalność *Sceny Propozycji UR*, autorskiego teatru narracji plastycznej, prowadzonego przez malarza i scenografa dra hab. Janusza Pokrywkę.

Uzupełnienie kulturotwórczej misji Wydziału Sztuki stanowią inicjatywy podejmowane przez inne jednostki UR. W tym miejscu można wymienić np. *Koło Naukowe Teatr Polonistów S.T.O.S.* (powstałe już na progu istnienia Uniwersytetu), skupiające nie tylko studentów kierunków filologicznych, ale i innych rzeszowskich uczelni.

Również pracownicy i studenci Wydziału Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego mają w swoim dorobku liczne nagrody i sukcesy artystyczne. Płyty dr hab. Agnieszki Hoszowskiej-Jabłońskiej oraz prof. Jerzego Tosika-Warszawiaka były nominowane do nagrody „Fryderyka” w kategorii Album Roku, Muzyka Kameralna. Dr hab. Zbigniew Jakubek, znany w środowisku muzycznym wykonawca muzyki jazzowej, współpracuje z takimi artystami jak Urszula Dudziak, Ewa Bem, Lora Szafran, Ryszard Rynkowski, Mietek Szcześniak, współpracował także ze Zbigniewem Wodeckim.

Spośród studentów i absolwentów Wydziału wywodzą się członkowie popularnego zespołu Pectus, instrumentalisci towarzyszący wokaliście Michałowi Szpakowi. Studenci tej jednostki są laureatami licznych nagród w konkursach i festiwalach muzycznych.

Swoistą wartością – postrzeganą nie tylko jako dobro akademickie, ale i społeczne – mającą wpływ na zdrowie młodych ludzi, a także kształtowanie postaw zaangażowania i umiejętności współdziałania jest sport akademicki. Na Uniwersytecie Rzeszowskim sfera ta jest domeną Wydziału Wychowania Fizycznego, Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego oraz Centrum Sportu i Rekreacji.

Klub Uczelniany AZS UR w momencie powołania Uczelni w 2001 roku stał się spadkobiercą dorobku klubów uczelnianych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Filii UMCS w Lublinie i AR w Krakowie. Zarejestrowany pod numerem 1 w uczelnianym rejestrze, przekształcił się z czasem w największą organizację studencką UR. Z biegiem lat dołączył także do grona największych i najbardziej utytułowanych klubów AZS w Polsce.

Osiągnięcia sportowe zawodników i trenerów Uniwersytetu Rzeszowskiego są w perspektywie już ponad 50-letniej działalności bardzo znaczące. Tylko w ostatnich latach zawodnicy KU AZS UR zdobyli m.in. mistrzostwo Europy w akademickiej piłce siatkowej mężczyzn, akademickie mistrzostwo Polski w piłce ręcznej mężczyzn, akademickie mistrzostwo Polski w piłce nożnej mężczyzn, akademickie wicemistrzostwo Polski w piłce siatkowej mężczyzn, drugie miejsce w Polsce w kategorii uniwersytetów w klasyfikacji medalowej Akademickich Mistrzostw Polski Szkół Wyższych, pierwsze miejsce w klasyfikacji medalowej i pierwsze miejsce w klasyfikacji generalnej współzawodnictwa sportowego szkół wyższych na Podkarpaciu, liczne medale indywidualne w rozgrywkach ogólnopolskich i regionalnych we współzawodnictwie sportowym szkół wyższych.

Bardzo liczni studenci Wydziału Wychowania Fizycznego mogą pochwalić się znakomitymi osiągnięciami. Wśród pracowników jest to m.in. Rafał Wilk – podwójny mistrz paraolimpijski z Londynu, multimedalista, mistrz świata, mistrz Polski, czterokrotny zwycięzca pucharu świata oraz pucharu Europy.

UR – Uniwersytet otwarty

Odpowiedzią Uczelni na wyzwania rzeczywistości w wymiarze naukowym i edukacyjnym jest szeroko rozumiana koncepcja „uniwersytetu otwartego”, „edukacji przez całe życie”. W tym kontekście UR jest nie tylko realizatorem kształcenia na poziomie wyższym, ale instytucją dla każdego, która poprzez bogatą ofertę wykładów, kursów, szkoleń (realizowanych z użyciem metod kształcenia tradycyjnego bądź na odległość) uwzględnia także kwalifikacje, zainteresowania, potrzeby i indywidualne możliwości studentów, osób pracujących bądź seniorów.

Na Uczelni funkcjonuje Mały Uniwersytet Rzeszowski. Projekt ten narodził się w roku 2012. U jego podstaw leży przekonanie, że wiedza i wykształcenie to najważniejsze narzędzie, w jakie można wyposażać dzieci. Nie chodzi tu o naukę konkretnego przedmiotu, lecz o umiejętność zadawania pytań i zdobywania odpowiedzi, inspirację nauką. Zajęcia w ramach MUR, realizowane na każdym z wydziałów UR (w trzech grupach wiekowych), cieszą się olbrzymim zainteresowaniem.

Na początku 2018 roku Uniwersytet, wspólnie z Fundacją Wspierania Edukacji przy Stowarzyszeniu Dolina Lotnicza, przystąpił także do realizacji projektu pn. „Dzieciocy Uniwersytet Techniczny”, mającego na celu zwiększenie popularności nauk ścisłych, zwłaszcza technicznych, wśród dzieci i młodzieży.

W strukturze Uniwersytetu ma swoje miejsce Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie, oferujące naukę na profilach: prawno-dziennikarskim, medycznym oraz matematyczno-inżynierskim.

Prymarną zasadą działalności tej jednostki stała się ścisła współpraca szkoły ze środowiskiem naukowym, stanowiącym trzon licealnej kadry, a także dążenie do zapewnienia uczniom warunków wszechstronnego rozwoju, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych, rozwój umiejętności językowych, wychowanie w poszanowaniu godności osobistej i światopoglądowej. Wszystko to – w zestawieniu z małą liczbą uczniów w klasach – stanowi rękojmię usług edukacyjnych na najwyższym poziomie.

Na Uczelni prężnie działa Uniwersytet Trzeciego Wieku – kolejne spoiwo w procesie „edukacji bez granic”. Liczy blisko 1000 słuchaczy i realizuje zajęcia w kilkunastu klubach i sekcjach. Kontynuując rozwój otwartych form kształcenia i rozwoju intelektualnego osób dojrzałych, pragnących nadal pogłębiać swoją wiedzę i zainteresowania, niniejsza organizacja stanowi swoiste dobro dla społeczności Uczelni, miasta Rzeszowa i Podkarpacia.

Zmiany w strukturze majątkowej

W 2001 roku, w momencie powstania Uniwersytetu Rzeszowskiego, jego infrastrukturę stanowiły obiekty przekazane przez uczelnie, z których UR został utworzony, tj.: budynki w rejonie ulic Rejtana i ks. Jałowego oraz zespół obiektów przy ul. Cichej (własność Wyższej Szkoły Pedagogicznej), obiekty znajdujące się w centrum miasta (majątek Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Filia w Rzeszowie), budynki umiejscowione w Zalesiu (przejęte od Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie) oraz w Załężu.

W 2004 roku oddano do użytku nowoczesną Bibliotekę Uniwersytetu Rzeszowskiego. W roku 2006, w drodze darowizny od Starostwa Powiatowego w Kolbuszowej, Uczelnia otrzymała budynki w Weryni.

Lata 2007-2013 były czasem, w którym Uniwersytet Rzeszowski poczynił potężne inwestycje, na kwotę ponad 507 mln zł, współfinansowane przez Unię Europejską. Wybudowano wtedy liczne centra naukowe i naukowo-dydaktyczne. W rejonie Rejtana powstały centra wchodzące w skład struktury Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego: Centrum Dydaktyczno-Naukowe Mikroelektroniki i Nanotechnologii, Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej, Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Komputerowego oraz Centrum Innowacyjnych Technologii (łącznie wartość inwestycji – ponad 224 mln zł). W związku z uruchomieniem *kierunku lekarskiego* zostały wzniesione: Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych (przy ul. S. Pigonia) oraz Zakład Nauk o Człowieku, zlokalizowany przy Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim nr 2. Łączna wartość tych inwestycji sięgała 124 mln zł. W kampusie Zalesie zostały wybudowane (jako część struktury Wydziału Biologiczno-Rolniczego): Centrum Innowacyjno-Badawcze Środowiska, Centrum Innowacji i Wdrożeń w Przemśle Spożywczym, Centrum Przetwarzania Biomasy i Odpadów na Energię, Centrum Transferu Technologii i Badań Podstawowych oraz Centrum Konferencyjno-Naukowe. Wartość tych obiektów przekroczyła 158 mln zł.

Uniwersytet Rzeszowski, rozwijając zaplecze kulturalno-sportowe, w 2017 roku oddał do użytku halę – Uniwersyteckie Centrum Sportowe, sfinansowaną ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W roku 2018 stan majątkowy Uniwersytetu Rzeszowskiego to 46 obiektów o powierzchni użytkowej 167 532,69 m² oraz kubaturze 1 235 422,99 m³.

Szczególne wydarzenia w historii Uniwersytetu

W pierwszą rocznicę powstania Uniwersytetu Rzeszowskiego władze Uczelni dostały zaszczytu indywidualnej audiencji generalnej i spotkania z Papieżem Janem Pawłem II.

Trzy lata później delegacja pracowników Instytutu Filologii Polskiej podczas audiencji generalnej przekazała Ojcu Świętemu Benedyktowi XVI publikację będącą pokłosiem zorganizowanej na UR, w 85. rocznicę urodzin Jana Pawła II, sesji naukowej poświęconej literackiej twórczości Karola Wojtyły.

Osoby szczególnie zasłużone dla życia naukowego, kulturalnego, społecznego lub politycznego Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego uhonorował najwyższą godnością akademicką – doktoratem honoris causa. W gronie tym znaleźli się: Jan Paweł II, abp Ignacy Tokarczuk, Wiesław Myśliwski, profesorowie: Józef Szajna, Feliks Kiryk, Marek Gedl, Franciszek Chrapkiewicz-Chapeville, Jerzy Wyrozumski, Rudolf Simek, Igor Cependa, Frank Wilczek, Jan Miodek oraz Rita Süßmuth.

Zasłużonym dla Uniwersytetu profesorom innych uczelni: Waleremu Skotnemu, Františkowi Mihinie, Vladimirowi Babčakowi, Marko Jačovowi, Jurijowi Makarowi, Márii Bujňákovéj, Leonidowi Zaszkiłniakowi, Domenico Laforgii oraz Christianowi Lübke nadano tytuł Honorowego Profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wyrazem uznania i szacunku dla zasług oraz działalności na rzecz Uniwersytetu są: Medal Wielki Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Medal Uniwersytetu Rzeszowskiego. To pierwsze wyróżnienie, przyznawane uchwałą Senatu Uczelni, otrzymali w ostatnich 17 latach: ks. biskup Kazimierz Górny, dr Mieczysław Janowski, Politechnika Lwowska, senator Stanisław Zajac, ks. infułat Józef Sondej, Antoni Kopaczewski, prof. dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak oraz, w 2018 roku, Prezydent Miasta Rzeszowa Tadeusz Ferenc.